Kansalaisaloite KAA 7/2025 vp

Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta

Talousvaliokunnan kuuleminen 10.12.2025

Valtiosihteeri Mika Nykänen

Erityisasiantuntija Noomi Saarinen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Tausta: monisyinen ongelma

- Kuluttajien suorat tilaukset kolmansista maista verkkokaupan välityksellä ovat kasvaneet voimakkaasti
- Ilmiön ongelmia ovat usein:
  - Tuotteiden terveys- ja turvallisuusriskit kuluttajille
  - Tuotteiden ympäristöriskit ja tuotteiden haitalliset ilmastovaikutukset
  - Tuotteiden puutteellinen kuluttajansuoja ja tekijänoikeusongelmat
  - Haitallinen vaikutus niiden yritysten kilpailukykyyn, jotka noudattavat velvoitteita
- Volyymi huomioiden ilmiö kuormittaa tulli- ja markkinavalvontaviranomaisia
  - Markkinavalvonnan luonne on pistokokeenomaista ja riskiperusteista, ja työkalut toimivat tehokkaimmin EU:n sisämarkkinoilla toimiviin yrityksiin.
- Ratkaisukeinot tunnistettuihin ongelmiin ja toimivaltuudet niissä kuuluvat usealle eri viranomaiselle niin Suomessa kuin EU-tasollakin
- Verkkokaupan toimijat muuttavat nopeasti muotoaan ja liiketoimintamallejaan

Sääntelyn kokonaiskuva

EU-sääntely

Alustalainsäädäntö

- Alustavastuu ja -vastuuvapaus
- Alustojen huolellisuusvelvoitteet

LVM

Tuotelainsäädäntö

- Sektorivaatimukset (lelut, sähkölaitteet jne.)
- Yleinen tuoteturvallisuus, ml. verkkomarkkinapaikat
- Ekosuunnitteluvaatimukset

TEM LVM STM YM VM

Tullilainsäädäntö

- Tullitariffit
- Tullimenettelyt

VM

Kuluttajansuojalainsäädäntö

- Markkinointi
- Asiakassuhde
- Kuluttajan oikeudet

OM

Ympäristö-/kestävyyslainsäädäntö

- Jätehuolto ja kierrätys
- Ekosuunnitteluvaatimukset
- Korjaamisvelvoitteet

YM TEM OM

Tilanne ja seuraavat askeleet

- Työministeri Marttisen 7.11.2025 asettama työryhmä on aloittanut selvittämään ratkaisuja halpatuonnin ja verkkokaupan ongelmiin
  - Työryhmän ehdotus ensisijaisista jatkotoimista helmikuuhun 2026 mennessä
- EU-tason tullitoimenpiteiden valmistelu jatkuu aktiivisena
- Euroopan komission ns. verkkokauppatiedonannon (*COM(2025) 37 final, helmikuu 2025*) arviointi helmikuun 2026 loppuun mennessä
- Komission mahdolliset toimet tuote- ja markkinavalvonnan sääntelyn sektorilla:
  - Eurooppalainen tuoteasetus (Q3/2026), joka yhdistäisi EU:n markkinavalvonta-asetuksen, markkinavalvontalainsäädäntökehyksen (NLF) päivittämisen ja mahdollisesti standardoinnin
  - Julkinen kuuleminen markkinavalvonta-asetuksen päivittämisestä ja markkinavalvontalainsäädäntökehyksen (NLF) päivittämisestä on parhaillaan käynnissä

Kansalaisaloitteen esitykset

- Työ- ja elinkeinoministeriö tunnistaa kansalaisaloitteessa kuvatut haasteet siitä, kuinka tilanne nykyisellään syö suomalaisyritysten elinvoimaa sekä mm. vaarantaa ympäristö- ja kuluttajaturvallisuutta.
  - Aihepiirit käsittelyssä ministeri Marttisen asettamassa työryhmässä
- Kansalaisaloite esittää 1) ultrapikamuodin ja krääsäkaupan mainonnan kieltoa sekä 2) krääsäkauppaan vaikuttavien veroratkaisujen selvittämistä.
  - Aihepiirit käsittelyssä ministeri Marttisen asettamassa työryhmässä

- Osa EU-jäsenmaista on valmistellut kansallisia toimia verkkokaupan halpatuonnin haasteisiin vastaamiseksi ja reilujen kilpailuedellytysten takaamiseksi.

Kiitos!

Halpatuontiin ratkaisuja pohtiva työryhmä valtioneuvoston hankeikkunassa